

INTERDISCIPLINARY APPROACH TO LEARNING A FOREIGN LANGUAGE BY FUTURE MASTERS-PSYCHOLOGISTS

O.P. Zelenska

Abstract. Learning a foreign language by the future Masters (for example, psychologists) as individuals who take the Master's course and have harmoniously developed professional, social, cultural, moral and intellectual qualities makes it possible to develop the skills of the foreign language intercultural communication, contributes to mastering the professional and general educational subjects, and to thinking development. The interdisciplinary approach in learning the foreign language realizes its links with the other subjects, which are necessary for the students in their future professional activity. This approach foresees learning or investigating any phenomenon without being limited only by one scientific discipline, i.e. teaching different disciplines occurs as one thing. It assists in forming the key educational competences, makes it possible to regulate and organize knowledge in different branches of science. The interdisciplinary approach stimulates the future Masters to search information from various branches of science independently, i.e. the process of self-education takes place, the positive motivation to studying forms, and independence and consciousness develop. It is also important from the point of view of the mental activity of the students, their thinking, and cognitive abilities. This approach to leaning the foreign language makes it possible to unite the linguistic, professional, culturological, and computer aspects of studying.

Key words: foreign language, Master, interdisciplinary approach, competence, discipline.

УДК 378.14.015.62

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ У ВИЩОМУ АГРАРНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Н.М. Каландирець, аспірантка кафедри соціальної педагогіки
та інформаційних технологій в освіті

Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail: kalandyrnelya@gmail.com

Анотація. У статті розроблено та теоретично обґрунтовано структурно-функціональну модель процесу формування підприємницької компетентності майбутніх економістів у вищому аграрному навчальному закладі, яка включає структурні блоки: цільово-змістовний, організаційно-методичний, блок педагогічних умов та діагностико-результативний блок.

Ключові слова: підприємницька компетентність, моделювання, модель формування підприємницької компетентності майбутніх економістів-аграрників

Актуальність (Introduction). Ефективне сільське господарство неможливо створити, не забезпечивши агропромисловий комплекс висококласними фахівцями з економіки. На сьогодні аграрний сектор висуває нові вимоги до підготовки майбутніх економістів у вищих аграрних навчальних закладах. Однією з таких вимог є підприємницька підготовка студентів, головною задачею якої є формування в них підприємницької компетентності.

Це зумовлює необхідність у застосуванні нових дидактичних систем організації навчального процесу, що б сприяли формуванню підприємницької компетентності майбутніх економістів-аграрників.

Аналіз останніх досліджень та публікацій (Analysis of recent researches and publications). Проблемі моделювання в педагогіці присвячені праці багатьох вчених, зокрема, таких як С. Архангельський, В. Афанасьєв, Б. Глинський, Ю. Конаржевський, В.

© Н.М.Каландирець, 2016

Монахов, І. Новик, В. Штофф та ін. Проблема створення професійної моделі компетентного економіста обґрунтована у працях Н. Боярчук, С. Горобець, А. Грушевої, О. Токарчук, Н. Уйсімбаєвої та ін.

Однак аналіз психолого-педагогічної літератури свідчить про недостатньо дослідженість проблеми створення структурно-функціональної моделі формування підприємницької компетентності майбутніх економістів у процесі професійної підготовки у аграрному ВНЗ.

Мета (Purpose) – розробка та теоретичне обґрунтування моделі формування підприємницької компетентності майбутніх економістів-аграрників.

Методи (Methods): аналіз наукової літератури, метод моделювання, узагальнення результатів дослідження.

Результати (Results). Для досягнення поставленої нами мети, вважаємо за необхідне розглянути суть понять «*моделювання*» та «*модель*».

Так, за словником педагогічних термінів «*моделювання*» [8, с.212]:

1) процес розробки моделей реальних об'єктів за допомогою таких операцій мислення, як ідеалізація (заміщення реального емпіричного явища ідеалізованою схемою); абстрагування (уявне виокремлення суттєвих властивостей і зв'язків); аналогізування (від грец. *analogia* – відповідність, подібність) – перенесення знань на новий, менш досліджений, об'єкт, результатом якого є умовивід, створення наукової гіпотези;

2) метод дослідження реальних процесів або станів із застосуванням фізичних (в експериментальних дослідженнях) або ідеальних (знакових, абстрактних) моделей (у теоретичних дослідженнях).

У Філософському енциклопедичному словнику «*моделювання*» – науковий метод опосередкованого дослідження об'єктів пізнання, безпосереднє вивчення яких з певних причин неможливе, ускладнене, неефективне чи недоцільне через дослідження їх моделей – предметних, знакових чи мислених систем, що відповідно відтворюють, імітують чи відображають певні характеристики (властивості, ознаки, принципи внутрішньої організації або функціонування) оригіналів [9, с. 392]. В зв'язку з цим у процесі застосування даного методу використовують модель як засіб дослідження.

Слід зазначити, що на сьогодні існує багато визначень поняття «модель» (англ. *model*), яка розглядається науковцями як:

– речова, знакова або мисленна система, яка відтворює, імітує, відображає принципи внутрішньої організації або функціонування об'єкта, його властивості, ознаки чи характеристики [10];

– штучно створена система елементів, які з певною точністю відображають певні властивості, сторони, зв'язки об'єктів, що вивчаються [1, с.120];

– мисленнєво представлена або матеріально реалізована система, яка адекватно відображає предмет дослідження і здатна заміщати його так, що вивчення моделі дозволяє отримати нову інформацію про цей об'єкт [6, с.66];

– штучно створений об'єкт у вигляді схеми, фізичних конструкцій, знакових форм або формул, який відображає і відтворює в найпростішому вигляді структуру, властивості, взаємозв'язки і відношення між елементами цього об'єкта [3];

– штучна система, яка відображає з певною точністю властивості об'єкта, що досліджується [7, с. 212].

Погоджуючись з твердження вченого А.С. Макаренка у тому, що педагогічне моделювання використовується для вирішення таких педагогічних завдань, як планування й організація навчально-виховного процесу, оптимізація структури змісту навчання й виховання, побудова технологій навчально-виховного процесу [5], використання методу моделювання у нашому дослідженні дасть можливість:

1) визначити пріоритетні напрями формування підприємницької компетентності майбутніх економістів аграрного профілю;

2) забезпечити системність та цілісність процесу формування підприємницької ком-

петентності майбутніх економістів у аграрному ВНЗ;

3) зорієнтувати процес професійної підготовки майбутніх економістів у аграрному ВНЗ на формування підприємницької компетентності.

Під *моделлю формування підприємницької компетентності майбутніх економістів-аграрників* ми розуміємо цілісний педагогічний процес, в якому сукупність підходів навчання спрямована на набуття студентами певних знань, умінь та навичок з підприємництва, а також на розвиток особистості студента як майбутнього учасника професійно-підприємницької діяльності.

Беручи за основу твердження дослідника В. Краєвського про те, що модель представляє певну структуру, яка відображає внутрішні відносини і зв'язки між її компонентами [4], ми розробили структурно-функціональну модель формування підприємницької компетентності майбутніх економістів-аграрників.

У структурі запропонованою моделі ми виділили чотири блоки: цільово-змістовний, блок педагогічних умов, організаційно-методичний та діагностико-результативний.

До **цільово-змістовного блоку** моделі входять: *мета* – сформуванню підприємницьку компетентність майбутніх економістів у аграрному ВНЗ; *методологічні підходи* – компетентнісний, системний, особистісно-діяльнісний; *принципи* – загальнодидактичні, специфічні (міждисциплінарності, оптимальності та орієнтації на майбутню підприємницьку діяльність); *компоненти* – мотиваційний, когнітивний, організаційно-діяльнісний та особистісний, які є базисом при визначенні змісту формування підприємницької компетентності майбутніх економістів-аграрників.

Зміст навчання – одна з основних проблем вищих аграрних навчальних закладів. Він повинен відповідати попитам і проблемам сучасного виробництва, відігравати визначальну роль у становленні фахівця, формуванні його особистості [2].

З огляду на вищезазначене, зміст підготовки майбутніх економістів до майбутньої професійної діяльності взагалі, підприємницької зокрема, повинен бути зорієнтованим на формування підприємницької компетентності студентів. Тому, у змісті кожної навчальної дисципліни: навчальні програми, підручники, навчальні посібники, методичні рекомендації з теоретичної, практичної і самостійної роботи студентів повинно передбачатись формування компонентів підприємницької компетентності майбутніх економістів-аграрників.

Блок педагогічних умов містить визначені нами педагогічні умови формування підприємницької компетентності майбутніх економістів аграрної галузі: забезпечення позитивної мотивації формування підприємницької компетентності; пріоритетне врахування в змісті професійної підготовки особливостей підприємницької діяльності майбутніх економістів-аграрників; активізація процесу навчання у професійній підготовці майбутніх економістів аграрного профілю; підготовка викладачів економічних дисциплін до формування підприємницької компетентності.

До складу **організаційно-методичного блоку** моделі входять *форми організації навчання* – аудиторні (лекція, семінарське, практичне, лабораторне заняття тощо), поза-аудиторні (самостійна робота, підприємницька практика тощо); *методи* – неімітаційні (проблемна лекція, семінари, тематичні дискусії), імітаційні (ігрові: ділова гра, метод ролівої гри, ділове проектування та неігрові: метод ситуаційного аналізу, мозкова атака, імітаційні вправи) та *засоби* формування підприємницької компетентності майбутніх економістів – слово, натуральні об'єкти, друковані навчальні посібники, технічні засоби навчання, нові інформаційні технології тощо.

Діагностико-результативний блок моделі відтворює процес оцінювання та аналізу результатів формування підприємницької компетентності майбутніх економістів-аграрників та поєднує *критерії* – мотиваційно-ціннісний, гносеологічний, діяльнісно-практичний та особистісно-професійний з відповідними показниками, які в комплексі характеризують три рівні сформованості даної компетентності майбутніх економістів-аграрників: 1-й рівень – низький; 2-й рівень – середній; 3-й рівень – високий.

Висновки і перспективи (Discussion). Отже, розроблена та обґрунтована нами

модель формування підприємницької компетентності майбутніх економістів аграрної галузі включає головні ознаки дидактики – мету, методологічні підходи, принципи навчання, зміст, форми, методи, засоби тощо. Тому вона охоплює всі аспекти професійно-підприємницької підготовки студентів, а також сприяє реалізації поставленої нами мети.

Головним блоком запропонованої моделі є, на нашу думку, організаційно-методичний, в якому реалізуються форми та методи формування підприємницької компетентності майбутніх економістів-аграрників, на обґрунтування яких і буде спрямована наша подальша робота.

Список використаних джерел

1. Гончаренко, С. У. Педагогічні дослідження : Методологічні поради молодим науковцям [Текст] / С. У. Гончаренко. – Київ-Вінниця, 2008. – 278 с.
2. Грибан, В. Г. Вузівська лекція : значення та вимоги до неї [Текст] / В. Г. Грибан // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2010. – № 1 – С. 324–331.
3. Коджаспирова, Г. М. Педагогический словарь : для студ. высш. и сред. пед. учеб. заведений [Текст] / Г. М. Коджаспирова, А. Ю. Коджаспиров. – М.: Академия, 2003. – 176 с.
4. Краевский, В. В. Методологическая рефлексия [Текст] / В. В. Краевский // Советская педагогика. – 1989. – № 2. – С. 69–71.
5. Макаренко, А. С. Книга для батьків [Текст] / А. С. Макаренко – К.: Рад. школа, 1980. – 327 с.
6. Подласый, И. П. Педагогика. Новый курс [Текст]: учеб. для студ. пед. вузов : в 2 кн. / И. П. Подласый. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Кн. 1: Общие основы. Процесс обучения. – 576 с.
7. Рудницька, О. П. Педагогіка загальна та мистецька [Текст] : навч. посібник / О. П. Рудницька. – К. : ТОВ "Інтерпроф", 2002. – 270 с.
8. Словарь-справочник по педагогике [Текст] / авт.-сост. Мижериков В.А.; под общ. ред. Пидкасистого П.И. – М.: ТЦ Сфера, 2004. – 448 с.
9. Філософський енциклопедичний словник [Текст] / За ред. В. І. Шинкарука. – К.: Абрикос, 2002. – 392 с.
10. Шандригось, Г. А. Можливості моделювання у професійній підготовці майбутнього вчителя фізичної культури [Електронний ресурс] / Режим доступу: www.nbu.gov.ua/portal/Soc.../Shand.pdf

References

1. Honcharenko, S. U. (2008). Pedagogical research : Methodological advice to young scientists]. – Kyiv-Vinnitsia, Ukraine, 278.
2. Hryban, V. H. (2010). Vuzivska leksiia : znachennia ta vymohy do nei [University lecture : value and requirements]. Scientific Bulletin of Dnepropetrovsk state University of internal Affairs, 1, 324–331.
3. Kodzhaspyrova, H. M. (2003). Pedagogicheskyi slovar : dlia stud. vyssh. y sred. ped. ucheb. zavedenyi [Pedagogical dictionary]. Moscow, Russia: Academy, 176.
4. Kraevskiy, V. V. (1989). Metodologicheskaiia refleksyia [Methodological reflection]. Soviet pedagogy, 2, 69–71.
5. Makarenko, A. S. (1980). Knyha dlia batkiv [A book for parents]. The Soviet school, 327.
6. Podlasyy, I. P. (1999). Pedagogika. Novyy kurs [Pedagogy. New course]. Moscow: VLADOS, 576.
7. Rudnytska, O. P. (2002). Pedagogika zahalna ta mystetska [General pedagogy and art]. ООО "Interprof", 270.
8. Pidkastyj P. I. ed. (2004). Slovar'-spravochnik po pedagogike [Dictionary-reference book on pedagogy]. Moscow: TC Sfera, 448.
9. Shynkaruk V. I. ed. (2002). Filosofskiy entsyklopedychnyi slovnyk [Philosophical encyclopedic dictionary]. Kyiv: Abrykos, 392.
10. Shandryhos, H. A. Mozhlyvosti modeliuvannia u profesiinii pidhotovtsi maibutnoho

МОДЕЛЬ ФОРМИРОВАНИЯ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ ЭКОНОМИСТОВ В ВЫСШЕМ АГРАРНЫХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИИ

Н.М. Каландырец

Аннотация. В статье разработана и теоретически обоснована структурно-функциональная модель процесса формирования предпринимательской компетентности будущих экономистов в высшем аграрном учебном заведении, которая включает структурные блоки: целево-содержательный, организационно-методический, блок педагогических условий и диагностико-результативный блок.

Ключевые слова: предпринимательская компетентность, моделирование, модель формирования предпринимательской компетентности будущих экономистов-аграрников

MODEL OF ENTREPRENEURIAL COMPETENCE FORMATION OF FUTURE ECONOMISTS IN HIGHER AGRICULTURAL EDUCATIONAL INSTITUTION

N.M. Kalandyrets

Abstract. In the article we elaborated and theoretically grounded the structural and functional model of entrepreneurial competence formation of economists in higher agricultural educational institution which comprises the following structural blocks: target-informative, organizational-methodological, block of pedagogical conditions, diagnostic-productive block.

Keywords: entrepreneurial competence, modeling, model of entrepreneurial competence formation of future agricultural economists.

УДК 378.126

ДІАГНОСТИКА СФОРМОВАНОСТІ МОТИВАЦІЙНОГО КОМПОНЕНТУ РИТОРИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ВНЗ

Л. В. КАНІБОЛОЦЬКА, аспірантка кафедри соціальної педагогіки
та інформаційних технологій в освіті

Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail: kanibolotska_lyuba@ukr.net

Анотація. У статті актуалізовано проблему підготовки мотиваційно-ціннісної особистості, розкрито значення мотивації у формуванні риторичної компетентності фахівця. Діагностовано основні показники сформованості риторичної компетентності. Визначено рівень мотиваційного компоненту майбутніх викладачів ВНЗ.

Ключові слова: мотивація, мотиваційний компонент, цінності, професійна компетентність, викладач вищої школи, риторична компетентність, діагностика, ВНЗ.

Актуальність (Introduction). Сучасному світові з його постійними змінами потрібні не тільки освічені та високоморальні особистості, а в першу чергу, зацікавлені в своїй діяльності, які відрізняються мобільністю, динамізмом, здатні до співпраці, готові до взаємодії, відповідальні, вміють оперативно сприймати та працювати з інформацією, творчо підходять до вирішення різноманітних завдань. Тому модернізація освіти має передбачати не лише засвоєння певної суми знань, але й розвиток особистості учня чи студента, його пізнавальних і творчих здібностей. Одним із основних завдань стає формування цілісної системи універсальних знань, умінь, навичок, а також розвиток